

ele alınıyor. X. bölümde askeri reformlara değiniliyor. Aynı şekilde donanmanın yenilenmesi (XII. bölüm), idari, ekonomik ve sosyal reformlar (XIII. bölüm) ele alınıyor. XIV. bölümde yazar III. Selim devrini batıya açılan bir pencere olarak değerlendirmektedir. Kitabın son bölümleri İmparatorluğun parçalanması, eyaletlerdeki karışıklıklar ve derebeylerinin ortaya çıkıp kuvvetlenişi, Avrupa Devletlerinin yarattığı doğu sorunu ve Osmanlı ülkeleri üzerindeki nüfus mücadelelerini ele alıyor. III üncü Selim devri gerici bir direniş ve isyanla kapandı. S. Shaw, belge ve orijinal eserlere dayanarak önemli bir hükümdarın saltanat dönemini ele almaktadır.

*

Wien 1529 - *Die erste Türkenbelagerung*, Historisches Museum der Stadt Wien, Hermann Böhlhaus, Wien, 1979. (A IV - 4227).

Viyana Şehri Tarih Müzesinin bir sergi için hazırladığı bu edisyonda şu makaleler yer almaktadır: Günter Dürriegl, *İlk Türk Kuşatması* s. 7-34, Robert Waissenberger, *Reformasyonun ilk yıllarında Viyana'nın dahili vaziyeti* s. 35-46, Renata Kassal-Mikula, *İlk Türk Kuşatması sırasında Viyana'da Resim, Mimari ve Plâstik Sanatları* s. 47-58, Floridus Röhrig, *16. Asır başlarında Kilise* s. 59-64, Karl Teply, *Türk Efsanelerinde Viyana (Kızıl) Altın Elmada Buluşalım* s. 65-76, Adelbert Schusser, *1554-1556 da Viyana'da Para İşleri*, s. 77-82, Hans Bisanz, *Olaydan Efsaneye Viyana 1529* s. 83-92, Markus Köhbach, *1529 olayının İbrahim Peçevi'deki yazılışının İstvanfy'nin Osmanlıca redaksiyonundaki durumunu*, ele alıyor. s. 93-106, Ünsal Yücel, *Türk silahları ve harp tekniği* s. 107-122, Wilhelm Hein'in *Türk Seramik ve halı sanatı* s. 123-126, ve Yavuz Ercan'ın *15-16. asırda Osmanlı azınlıklarının durumu* s. 127-159 üzerindeki makaleleri ile derleme bitiyor.

*

The Ulemà in Modern History "*Asian and African Studies*", İsrail Oriental Society, vol 7, 1971. Ed. Gabriel Baer, 275 sahife. (A III - 5999).

Osmanlı İmparatorluğunda ulemanın durumu sadece klasik devir İslam devletlerinin ve toplumunun etüdüyle anlaşılacak gibi değildir. Ulemanın gerek eğitim gerek meslekteki terfi ve geçişleri, bundan başka bu sınıfın toplum tarihinde oynadığı rol farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle Osmanlı ulemasının bütün imparatorluk sathındaki durumunu ele alan monografik çalışmalar konuyu anlamakta yararlı olmaktadır. İsmi geçen derlemede, Uriel Heyd'in ulema sınıfının alt tabaka üyeleri ve seçkin grubun arasındaki farklılığa işaret eden yazısından hareketle, Avigdor Levy, II. Mahmut reformları döneminde alt tabaka üyelerinin resmi politikaya karşı tutumlarının gelişimini ele almaktadır. (s. 13-41) Gene Moshe Ma'oz Suriye şehirlerindeki zengin ulemanın durumunu ve bu reform döneminde bunların kitle ile çatışmasını ele almaktadır. (s. 77-88) Shahed ise Mısır'daki ulemanın, sosyal kökeni hakkında başlıca Mubarak'ın "Khitat" eserine başvurarak yaptığı araştırmayı sunuyor. Ona göre Mısır uleması çoğunluk köy ve küçük şehir kökenlidir (s. 41-76).

Derlemedeki diğer makaleler İslâm ülkelerinde ulemanın çağdaş rolünü ve toplumsal yerini ele almaktadırlar. Bunların arasında çağdaş İsrail'de kadılar ve şeriatı ele alan Aharon Layish'in makalesi ilginçtir. Burada İsrail mevzuatı ile İslâm Hukuku arasındaki uzlaşma ve çelişmeler genel olarak ele alınmaktadır. (s. 237-272).

*

YU. P. TUŞIN: *Russkoe Moreplavanie Na Kaspiiskom, Azovskom i Çernom Morah XVII. Bek.* Izd. Novka, Moskova 1978 s. 182. (A IV 4172).

Bu çalışma Büyük Petro'dan evvel Hazar, Azak ve Karadeniz'deki Rus denizcilik faaliyetine, kullanılan gemilere ve yapım tekniğine değinmektedir. Bu dönemin ilkel düzeydeki Rus nehir gemiciliğini anlamak, herhalde Osmanlıların Karadeniz, Azak ve Don nehri politikasını ve olaylarık avramak için gereklidir. (özellikle Kazakların Azak ve Karadeniz seferlerini anlatan V. Böl. s. 97-134) VI. bölüm ve Epilogda Büyük Petro döneminde modern Rus Hazar ve Azak filusunun kuruluşu ele alınıyor. Yazar Osmanlı, İran kaynaklarını kullanmıyor. Bu konuları dolaylı olarak ikinci el kaynaklarından etüd etmiştir. Bununla beraber Rus arşiv kaynakları ve araştırmalarını kullandığından 17. yüzyıl sonundaki Karadeniz, Hazar, Azak denizciliğinin gelişmesini anlamak için başvurulacak bir eserdir.

*

ERNEST WERNER: *Die Geburt Einer Grossmacht-Die Osmanen*, Akademie Verlag Berlin 1978/3. genişletilmiş baskı: 407 sahife. (A IV - 4082).

Werner'in Osmanlı tarihçileri arasında ün yapan ve müteaddit baskıları olan bu eseri, Osmanlı kaynaklarını kullanması kadar batı dillerinde ve özellikle doğu Avrupa'da yapılan tüm araştırmalardan titizlikle yararlanmasından da ileri geliyor. Werner burada Balkanlardaki Osmanlı hakimiyetinin feodal bir restorasyon, yani toplumsal, ekonomik bir değişim ve bu değişimin sancılarını çeken Balkanlarda eski düzeni yeniden geri getirip güçlendirdiği biçiminde bir yorum yapmaktadır. Halen tartışılan bu yorumu Werner, bilindiği gibi en yetkili biçimde sunan bir yazardır.

*

CHARLES - BARBARA JELAVICH: *The Establishment of the Balkan National States 1804-1920* Univ. of Washington Seattle and London 1977. 358 sahife. (A IV - 3114).

Balkanlarda köylülerin durumunu, iktisadi, ticari, kültürel gelişmeleri ve ulusalçı akımların Avrupa etkisi ile gelişmesini ele alan giriş bölümünden sonra, Sırp ayaklanmasının ele alındığı ikinci bölümde Balkanlarda ulusal devletlerin doğuşu tek tek inceleniyor. Üçüncü bölüm Yunan ihtilalinin ve Yunan Krallığının geçirdiği